ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 30.12.1948 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

296.

Vládne nariadenie

zo dňa 21. decembra 1948

o opatreniach v stavebníctve v päťročnom pláne.

Vláda republiky Československej nariaďuje podľa § 41, ods. 2, písm. g) a so súhlasom prezidenta republiky podľa § 42, ods. 1 zákona zo dňa 27. októbra 1948, č. 241 Sb., o prvom päťročnom hospodárskom pláne rozvoja Československej republiky (zákon o päťročnom pláne):

Časť I.
Podmienky na stavebnú činnosť v rokoch 1949 až 1953.

§ 1.
Prípustná stavebná činnosť.

(1) Stavebné práce možno robiť len

a) na stavbách zaradených do vykonávacích plánov, stanovených podľa zákona o päťročnom pláne (ďalej len „vykonávacie plány“), alebo

b) ak ide o udržovacie stavebné práce.

(2) Stavebné povolenia možno udeľovať len, ak sú potrebné na stavebné práce, uvedené v odseku 1.

(3) Stavebnými prácami sa rozumejú práce každého druhu, ktoré sú potrebné na uskutočnenie a dokončenie akýchkoľvek stavieb, a ďalej všetky práce a výkony k tejto činnosti patriace.

(4) Udržovacie stavebné práce možno robiť len, keď sú potrebné z dôvodov hospodárskych alebo bezpečnostných, ak nepresahujú udržovanie objektov v ich doterajšom užívanom rozsahu a ak nie je na ne potrebné stavebné povolenie.

§ 2.
Úprava povoľovania a uskutočňovania stavieb.

(1) Ministerstvo techniky môže po dohode s príslušnými ministerstvami vyhláškou v Úradnom liste

a) upraviť časové rozvrhnutie stavieb zaradených do vykonávacích plánov zavedením evidenčných lístkov, aby sa zaistilo vykonanie ustanovenia § 1, ods. 1, písm. a), pričom sa môže podľa potreby odchýliť od ustanovení predpisov o správnom konaní, pokiaľ upravujú prípustnosť opravných prostriedkov,

b) upraviť určovanie a zmeny poradia, v ktorom stavby, zaradené do vykonávacích plánov, smú byť uskutočnené, a zastaviť alebo omedziť na určitý čas uskutočňovanie týchto stavieb,

c) zastaviť vydávanie stavebných povolení pre stavby zaradené do vykonávacích plánov, keď sa tieto stavby nedajú uskutočniť v čase predpokladanom týmito plánmi, a

d) nariadiť zrušenie alebo omedzenie už vydaných stavebných povolení, aj keď sú právoplatné, pre stavby, nezaradené do vykonávacích plánov, a pre stavby, ktoré nemôžu byť alebo neboly uskutočnené v čase a v rozsahu podľa vykonávacích plánov.

(2) Vyhláška, vydaná podľa odseku 1, písm. b) a d), môže určiť potrebné opatrenia zabezpečovacie a opatrenia, aby stavebniny určené pre pokračovanie v stavebných prácach boly použité pre stavby zaradené do vykonávacích plánov.

Časť II.
Podmienky územného plánovania.

§ 3.
Stavebný obvod.

(1) Pre každú obec, v ktorej budú uskutočňované pozemné novostavby, uvedené v § 1, ods. 1, písm. a) alebo stavby nimi vyvolané, určí krajský národný výbor po vypočutí miestneho a okresného národného výboru, prihliadnúc na potrebu plôch pre jednotlivé účely a druhy stavieb, ako aj na platný upravovací plán, jeden alebo viac stavebných obvodov s týmito právnymi účinkami:

a) vyvlastňovať pozemky pre pozemné stavby a udeľovať povolenie na rozdelenie alebo na premenu pozemkov na stavenisko, ako aj stavebné povolenie, možno len v okruhu stavebného obvodu obce;

b) mimo stavebného obvodu možno povoliť stavby a vyvlastňovať potrebné stavebné pozemky len pre účely poľnohospodárstva, lesníctva, baníctva alebo inej ťažby alebo spracovania nerastov, využitia prírodných zdrojov, energetiky, dopravy, rozhlasu, zdravotníctva alebo cestovného ruchu. O tom, či možno zriadiť stavbu pre tieto účely, rozhoduje krajský národný výbor.

(2) Do stavebného obvodu pojme krajský národný výbor vedľa plôch, ktoré sú už zastavené, stavebné medzery a po ich zastavení alebo, ak sa nedá v nich splniť zamýšľaný účel, ďalšie nezastavené plochy v rozsahu stavebnej potreby, uvedenej v odseku 1, tak aby stavebný vývoj obce pokračoval sústavne, ucelene a hospodárne. Sú to predovšetkým plochy, kde už sú uskutočnené verejné zariadenia (cesty, vodovod, kanalizácia, zariadenia pre odstránenie škodlivých účinkov, odpadných vôd a pod.), ktoré možno plne využiť, po prípade kde sa dajú ľahko predĺžiť pri malej spotrebe viazaných stavebnín, ale len tak, aby sa doterajšie zastavenie ucelilo a aby sa nestavalo neorganicky len podľa hradských. Predĺženie alebo po prípade nové vybudovanie verejných zariadení musí však byť vykonané odborne a čo najhospodárnejšie a predom zaistené vo vykonávacích plánoch. Pritom treba dbať, aby stavbami nebola rušená diaľková cestná doprava ani nebola sťažovaná prevádzka železníc alebo letíšť, ani odtok vôd. Podľa tých istých zásad buď rozšírený stavebný obvod. Ak je isté, že sa očakávaná stavebná potreba, pre ktorú bol stavebný obvod určený, nesplní, zruší alebo obmedzí krajský národný výbor po vypočutí miestneho a okresného národného výboru určený stavebný obvod.

(3) Do stavebného obvodu nesmú byť pojaté časti obce, úpravu ktorých nemožno riešiť bez znalostí podrobných podkladov (napr. výškového zamerania), alebo ktoré sú alebo zrejme budú dotknuté dôležitým, ale dosiaľ nevyriešeným verejným zariadením (napr. železnicou, diaľkovou hradskou, letišťom, úpravou toku, prieplavom, prírodnou rezerváciou alebo pamiatkovým obvodom). Ďalej nesmú byť pojaté do stavebného obvodu časti obce, kde to nepripustí záujem obrany štátu (protiletecká ochrana a pod.).

(4) Podkladom pre určenie stavebného obvodu je polohopisný plán obce v pomere platnej katastrálnej mapy, v ktorej sa vyznačí dnešný stav zastavenia obce, vybudovaných komunikácií, tokov, vodovodu, plynovodu, kanalizácie a iných verejných zariadení.

(5) Z rozhodnutia, ktorým bol určený alebo zmenený stavebný obvod, sa môže odvolať len miestny národný výbor; o odvolaní rozhodne Ministerstvo techniky. Právoplatné určenie stavebného obvodu sa v obci verejne, spôsobom v mieste obvyklým, vyhlási a vyznačí v polohopisnom pláne obce (odsek 4), ktorý sa vyloží na verejné nahliadnutie.

(6) Ustanovenia odsekov 2 a 3 platia podobne tiež pre rozhodnutie o prípustnosti stavby mimo stavebného obvodu podľa odseku 1, písm. b).

(7) Podrobnejšie predpisy o stavebnom obvode môže vydať Ministerstvo techniky vyhláškou v Úradnom liste, a to, ak ide o záujmy obrany štátu, po dohode s Ministerstvom národnej obrany.

(8) Ustanovenia o stavebnom obvode neplatia pre stavby na účely vojenské a pre stavby na železničnom pozemku súvisiace s prevádzkou železníc.

§ 4.
Upravovací náčrt.

(1) Ak to vyžaduje rozsah stavieb, ktoré majú byť v obci uskutočnené a ak nemá obec pre územie stavebného obvodu platný upravovací plán alebo ak nevyhovuje taký plán dnešným potrebám s hľadiska verejných záujmov, najmä obrany štátu alebo záujmov hospodárskych, dopravných, zdravotných, estetických, ochranných pamiatok alebo zachovania krajinného prostredia, uloží krajský národný výbor po vypočutí okresného národného výboru miestnemu národnému výboru vo výmere o stavebnom obvode (§ 3), aby v primeranej lehote zadovážil pre toto územie alebo pre jeho príslušnú časť návrh upravovacieho náčrtu, a dá mu na to potrebné pokyny (§ 5).

(2) Ak to je účelné, môže byť vypracovaný spoločný upravovací náčrt pre dve alebo viac spolusúsediacich obcí. O tom rozhodne po vypočutí zúčastnených miestnych a okresných národných výborov príslušný krajský národný výbor, ktorý tiež rozvrhne náklady spojené s opatrením spoločného náčrtu medzi zúčastnenými obcami v pomere plôch upravovaných náčrtom.

(3) Upravovací náčrt možno vypracovať v pomere odchyľujúcom sa od príslušných ustanovení stavebných predpisov a s použitím kópií platných katastrálnych máp a iných vyhovujúcich plánových podkladov, aj keď neboly získané priamym meraním. Podrobnejšie pokyny o upravovacích náčrtoch vydá Ministerstvo techniky vyhláškou v Úradnom liste, a to, keď ide o záujmy obrany štátu, po dohode s Ministerstvom národnej obrany.

(4) Upravovací náčrt, ktorý bol schválený podľa § 5, je až do toho času, než sa obstará a schváli konečný upravovací plán obce, záväzný pre stavebnú alebo inú činnosť, ktorej sa dotýka obsah náčrtu.

(5) Ustanovenia o upravovacom náčrte sa nevzťahujú na územia, pojaté do výmeru o obnove podľa § 8 zákona zo dňa 12. apríla 1946, č. 86 Sb., o stavebnej obnove, v znení zákona zo dňa 12. júna 1947, č. 115 Sb. Ak sa má zadovážiť upravovací náčrt pre obec, pre ktorú platí práve uvedený zákon, alebo pre jej časť, a ak nedošlo ešte k miestnemu ohľadaniu, predchádzajúcemu výmer o obnove alebo jeho zamýšľanú zmenu, treba, pokiaľ je medzi upravovanými plochami územná súvislosť, vykonať obe konania zpravidla naraz a dbať, aby úprava území na seba plynule nadväzovala.

§ 5.
Konanie o upravovacom náčrte.

(1) Miestny národný výbor vykonáva, správajúc sa podľa pokynov krajského národného výboru, práce potrebné na zadováženie a prípravu najnutnejších podkladov pre upravovacie náčrty a podľa potreby tiež rokovania s orgánmi jednotlivých odvetví verejnej správy o projektoch nimi v obci zamýšľaných a zadováži návrh upravovacieho náčrtu. Pred vyložením návrhu upravovacieho náčrtu si vyžiada miestny národný výbor prostredníctvom krajského národného výboru súhlas vojenskej správy.

(2) Miestny národný výbor verejne vyloží návrh upravovacieho náčrtu na čas 15 dní. V tejto lehote môžu úrady a orgány povolané hájiť verejné záujmy, ktorých sa upravovací náčrt dotýka, najmä tiež miestne národné výbory susedných obcí, podať na miestnom národnom výbore námietky a ostatní záujemci pripomienky. Miestny národný výbor vyhlási v obci spôsobom v mieste obvyklým a v Úradnom liste s poučením podľa predchádzajúcej vety, že náčrt bude vyložený; odpis vyhlášky sa zašle aj úradom a orgánom, uvedeným v predchádzajúcej vete. Okrem toho zašle miestny národný výbor návrh upravovacieho náčrtu stavebnému úradu a krajskému národnému výboru, na ktorých bude možno do neho nahliadnuť.

(3) Krajský národný výbor môže poveriť vykonaním úloh, uvedených v odsekoch 1 a 2

a) okresný národný výbor na náklad obce, ak nevyhovie miestny národný výbor v určenej lehote úprave podľa § 4, ods. 1;

b) okresný národný výbor alebo jeden z miestnych národných výborov zúčastnených obcí, ak ide o zadováženie spoločného upravovacieho náčrtu pre viac obcí (§ 4, ods. 2). Pri vykonaní týchto úloh treba dbať na čo najširšiu účasť dotknutých miestnych národných výborov.

(4) Do 8 dní po uplynutí lehoty, uvedenej v odseku 2, predloží miestny národný výbor prostredníctvom okresného národného výboru, po prípade priamo okresný národný výbor (odsek 3), náčrt so všetkými prílohami s vyhláškou ako aj s podanými námietkami a pripomienkami a so svojím vyjadrením krajskému národnému výboru, ktorý rozhodne výmerom o námietkach a upravovací náčrt buď schváli, podľa potreby ho pritom upraví, alebo vráti na prepracovanie.

(5) Proti výmeru krajského národného výboru (odsek 4) sa môžu odvolať miestny národný výbor (odsek 1), ako aj úrady a orgány, pokiaľ podaly námietky alebo pokiaľ sa ich dotýka úprava náčrtu, vykonaná podľa odseku 4; a odvolaní rozhodne Ministerstvo techniky, a to, ak ide o verejný záujem sopätý so železnicami, po dohode s Ministerstvom dopravy.

(6) Miestny národný výbor verejne vyhlási spôsobom v mieste obvyklým schválený upravovací náčrt a trvale ho vyloží na verejné nahliadnutie; kópiu dodá katastrálnemu meračskému úradu [§ 55 zákona zo dňa 16. decembra 1927, č. 177 Sb., o pozemkovom katastre a jeho vedení (katastrálny zákon)].

§ 6.
Oslobodenie od hlásenia.

(1) Pozemné stavby (aj rozdelenie alebo premena pozemkov na stavenisko), s výnimkou uvedenou v odseku 2, ani upravovací náčrt netreba hlásiť podľa § 2 vládneho nariadenia zo dňa 23. júla 1941, č. 299 Sb., o prípravách priestorového plánovania a o zistení a prejednávaní plánovacích akcií.

(2) Ustanovenie odseku 1 neplatí pre stavby na železničnom pozemku súvisiacom s prevádzkou železníc.

Časť III.
Zadováženie staveniska.

§ 7.
Povinnosť postúpiť nehnuteľnosti.

(1) Vlastníci sú povinní postúpiť za primeranú náhradu nehnuteľnosti, ak sú potrebné pre stavby uvedené v § 1, ods. 1, písm. a) alebo pre stavby verejných zariadení (cesty, vodovod a pod.) súvisiacich s nimi. Zadovážiť nehnuteľnosti pre bytovú výstavbu je povinnosťou miestnych národných výborov. Nehnuteľnosti sa postúpia buď prevodom vlastníckeho práva, alebo zrušením vecného práva, ktoré bráni tomuto použitiu, alebo omedzením týchto práv, alebo pokiaľ ide o stavbu budov, tiež zriadením práva stavby. Iné predpisy, ktorými sa stanoví povinnosť k bezplatnému postupu, zostávajú nedotknuté.

(2) Postupná povinnosť sa vzťahuje len na nehnuteľnosti, ktoré možno použiť v shode s vyhovujúcim upravovacím plánom (§ 4, ods. 1) alebo schváleným upravovacím náčrtom a pri pozemných stavbách tiež s určeným stavebným obvodom. Pri stavbách, povolených mimo stavebného obvodu [§ 3, ods. 1, písm. b)] a pri iných stavbách ako pozemných, treba v území, pre ktoré nie je upravovací plán alebo náčrt, dbať na to, aby stavby neporušovaly ráz alebo ladný vzhľad miesta alebo krajiny alebo okolie historických alebo umeleckých pamiatok; pri pozemných stavbách treba zachovať vzrastlé sady a prírodné pamiatky.

(3) Ak je podľa odseku 1 potrebná nehnuteľnosť, ktorá je skonfiškovaná (odsek 4), udeľuje osidlovací úrad a Fond národnej obnovy, po prípade Národný pozemkový fond, na žiadosť stavebníka súhlas na okamžitú úpravu pozemku (po prípade aj zbúranie stavby) a jeho zastavenie. Príslušný fond určí vyhláškou v Úradnom liste náležitosti takých žiadostí a podmienky, ktoré žiadateľ musí splňovať. Pridelenie pozemku do vlastníctva sa vykoná a primeraná náhrada sa určí podľa príslušných predpisov o prideľovaní a rozdeľovaní konfiškovaného majetku.

(4) Skonfiškovanou nehnuteľnosťou podľa odseku 3 je majetok konfiškovaný dekrétom prezidenta republiky zo dňa 21. júna 1945 č. 12 Sb., o konfiškácii a urýchlenom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov českého i slovenského národa, na Slovensku nariadením zo dňa 23. augusta 1945, č. 104 Sb.n. SNR, o konfiškácii a urýchlenom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa, v znení nariadenia zo dňa 14. mája 1946, č. 64 Sb.n. SNR, a zo dňa 19. decembra 1947, č. 89 Sb.n. SNR, alebo dekrétom prezidenta republiky zo dňa 25. októbra 1945, č. 108 Sb., o konfiškácii nepriateľského majetku a Fondoch národnej obnovy.

§ 8.
Vyvlastnenie.

(1) Ak nedôjde k dohode o postupe nehnuteľností (§ 7, ods. 1), možno ich na žiadosť vyvlastniť, pokiaľ nejde o nehnuteľnosti vo vlastníctve, správe alebo užívaní štátu alebo o nehnuteľnosti, ktoré slúžia účelom železničným.

(2) Pre stavbu budov na pozemkoch, prislúchajúcich obci alebo ústavu, podniku alebo fondu ňou spravovanému alebo na účelový majetok, nemožno vyvlastniť potrebnú plochu prevodom vlastníckeho práva, ale len zriadením práva stavby na dobu najmenej 30 a najviac 80 rokov. Omedzenie podľa prvej vety neplatí pre stavby budov, ktorých stavebníkom je verejnoprávna korporácia.

§ 9.
Vyvlastňovacie konanie.

(1) O vyvlastnení rozhoduje okresný národný výbor.

(2) V žiadosti o vyvlastnenie treba uviesť mená a pokiaľ možno presné adresy osôb, proti ktorým smeruje žiadosť o vyvlastnenie, po prípade ich zákonných zástupcov, a či a ktorým výmerom bol pozemok rozdelený alebo premenený na stavenisko; ďalej treba pripojiť:

a) výpis z pozemkovej a po prípade tiež z inej verejnej knihy o dotknutej nehnuteľnosti,

b) trojmo presný plán potrebnej plochy, zhotovený úradom, orgánom alebo osobou na to oprávnenými (§ 51 katastrálneho zákona), a

c) doklad o tom, že vlastník alebo iný vecne oprávnený bol požiadaný, aby postúpil nehnuteľnosť, alebo sa vzdal vecného práva a pod., že mu bola ponúknutá náhrada a že do 15 dní nedošlo k dohode.

(3) Vyvlastňovacie konanie sa začína podaním riadne doloženej žiadosti na príslušnom okresnom národnom výbore. Na žiadosť okresného národného výboru sa poznamená začatie tohto konania vo verejných knihách. Táto poznámka je účinná proti každému, kto neskoršie dosiahne pozemnoknižný zápis na dotknutú nehnuteľnosť.

(4) O žiadosti sa vykoná ústne prejednanie na mieste. Konanie sa po prípade spojí s konaním o rozdelenie alebo premene pozemku na stavenisko a po prípade s konaním o stavebnom povolení (a to aj pre zbúranie stavby na vyvlastnenom pozemku); konanie podľa stavebných predpisov možno začať bez súhlasu vlastníka pozemku. Ak ide o vyvlastnenie pre pozemnú stavbu a ak nebol pozemok doteraz rozdelený alebo premenený na stavenisko, má okresný národný výbor žiadateľa ihneď vyzvať, aby podal príslušnú žiadosť a upozorniť ho, že vyvlastnenie bude prejednané až naraz s ústnym konaním o tejto žiadosti.

(5) Vo výmere o vyvlastnení sa určí

a) predmet, spôsob a rozsah vyvlastnenia,

b) osoba, v prospech ktorej sa vyvlastňuje,

c) účel, na ktorý sa vyvlastňuje,

d) lehota, do ktorej treba začať s použitím vyvlastneného pozemku k účelu, pre ktorý bolo vyvlastnenie povolené; túto lehotu treba určiť v shode s vykonávacími plánmi,

e) pri nútenom zriadení práva stavby doba, na ktorú sa právo stavby zriaďuje, a

f) náhrada za vyvlastnenie alebo zábezpeka (§ 10).

(6) Lehotu uvedenú v odseku 5, písm. d) môže okresný národný výbor na odôvodnenú žiadosť primerane predĺžiť s prihliadnutím na potreby vykonávacieho plánu.

(7) Za právo odňaté alebo obmedzené vyvlastnením prislúcha náhrada (§ 11). O náhrade rozhodne okresný národný výbor. Ak nie je niektorá strana spokojná s právoplatným rozhodnutím o náhrade, rozhodne na jej návrh, ktorý treba podať do 30 dní odo dňa doručenia právoplatného rozhodnutia, v nespornom konaní súd, v obvode ktorého leží nehnuteľnosť.

(8) Ak nedôjde pri nútenom práve stavby medzi vlastníkom pozemku a žiadateľom o vyvlastnení k dohode o ostatných podmienkach práva stavby, určí ich okresný národný výbor dodatočne.

(9) Ak bolo proti rozhodnutiu o vyvlastnení alebo o náhrade podané odvolanie, predloží ho okresný národný výbor do 3 dní po uplynutí odvolacej lehoty krajskému národnému výboru, ktorý rozhodne do 15 dní po dôjdení spisu.

§ 10.
Zábezpeka.

(1) Ak nemôže okresný národný výbor vo výmere o vyvlastnení rozhodnúť súčasne o náhrade, môže rozhodnúť v ňom s konečnou platnosťou o zábezpeke a o náhrade rozhodne osobitne. Zábezpeka sa rovná zpravidla ročnej splátke na náhradu a musí byť složená na príslušnom pozemnoknižnom súde do 3 mesiacov od vydania rozhodnutia o zábezpeke, a to v hotových peniazoch alebo vo voľných vkladoch na vkladných knižkách v tuzemských peňažných ústavoch.

(2) Zábezpeka sa použije na úhradu náhrady. Súd môže vyvlastnenému ešte pred rozhodnutím o náhrade uvoľniť na jeho žiadosť zábezpeku, ak preukáže vyvlastnený spôsobom uvedeným v § 11, ods. 4, že osoby, ktorým prislúchajú práva z pozemnoknižných zápisov, s tým súhlasia.

§ 11.
Náhrada.

(1) Náhrada za vyvlastnenie sa určí so zreteľom na všeobecnú cenu pôdohospodárskej pôdy zväčšenú o hodnotu investícií vynaložených na vyvlastnený pozemok. Podrobnosti určí Najvyšší cenový úrad po dohode so zúčastnenými ministerstvami vyhláškou v Úradnom liste.

(2) Náhrada sa určí v dlhodobých ročných splátkach. Prvá splátka je sročná do jedného mesiaca po právoplatnom určení náhrady. Zo splátok včas nezaplatených prislúchajú vyvlastnenému zákonné úroky.

(3) Okresný národný výbor môže zo sociálnych dôvodov hodných osobitného zreteľa, najmä, ak je vyvlastnený drobným roľníkom, rozhodnúť, že sa mu náhrada poskytne v hotovosti do troch mesiacov od jej určenia.

(4) Ak nepreukáže vyvlastnený, že osoby, ktorým prislúchajú práva z pozemnoknižných zápisov, súhlasia, aby splátka alebo náhrada bola vyplatená priamo jemu, složí ju vyvlastniteľ na pozemnoknižnom súde, ktorý ju rozvrhne v nespornom konaní podľa zásad exekučného poriadku (zákona). Preukaz podľa predchádzajúcej vety podá vyvlastnený listinou, na ktorej je podpis oprávneného, overený súdom alebo verejným notárom alebo verejnou listinou.

§ 12.
Vykonanie vyvlastňovacieho výmeru.

(1) Len čo vyvlastňovací výmer nadobudol právoplatnosť a náhrada (prvá splátka) bola poskytnutá, po prípade náhrada (prvá splátka) alebo zábezpeka bola složená na pozemnoknižnom súde, odovzdá okresný národný výbor vyvlastnený pozemok vyvlastniteľovi do držby výmerom, proti ktorému nie je opravný prostriedok.

(2) Po odovzdaní pozemku vloží súd na žiadosť vyvlastniteľa do verejnej knihy vlastnícke právo k vyvlastnenej nehnuteľnosti alebo vecné právo alebo prechod, obmedzenie alebo zrušenie takého práva. Súčasne poznamená z úradnej moci obmedzenie vlastníckeho práva pre vyvlastnenie.

§ 13.
Zrušenie vyvlastňovacieho výmeru.

(1) Ak nezačal vyvlastniteľ alebo jeho právny nástupca s použitím vyvlastnenej nehnuteľnosti pre vyvlastnenie v určenej alebo predĺženej lehote (§ 9, ods. 5 a 6), zruší okresný národný výbor vyvlastňovací výmer celkom alebo čiastočne na žiadosť osoby, proti ktorej výmer smeroval, alebo jej právneho nástupcu. Žiadosť treba podať do troch mesiacov po uplynutí uvedených lehôt.

(2) Ak bol vyvlastňovací výmer zrušený, má osoba, proti ktorej výmer smeroval (jej právny nástupca), nárok na náhradu škody, ktorá jej vznikla vykonaním vyvlastňovacieho konania (trov konania a vlastnej škody spôsobenej vyvlastnením), a vyvlastniteľ má nárok na vrátenie poskytnutej náhrady aj s jej úžitkami. Ak nedôjde k dohode o týchto nárokoch, možno ich uplatniť sporom.

§ 14.
Opatrenie na prípady zničenia alebo zavlečenia pozemkových kníh.

Ak by boly pozemkové knihy zničené alebo zavlečené, určí Ministerstvo spravodlivosti, ako sa nahradí výpis z pozemkovej knihy alebo ako sa začatie vyvlastňovacieho konania alebo vykonanie vyvlastňovacieho výmeru o príslušných nehnuteľnostiach uvedie na známosť s účinkami proti tretím osobám.

Časť IV.
Navrhovanie a uskutočňovanie stavieb.

§ 15.
Smernice.

(1) Ministerstvo techniky urobí vyhláškou v Úradnom liste potrebné opatrenia, aby sa dosiahly úspory stavebnín a nákladov na stavby:

a) vydá, a to, ak ide o záujmy obrany štátu, po dohode s Ministerstvom národnej obrany záväzné pokyny a smernice na navrhovanie a uskutočňovanie pozemných stavieb a na preskúmanie projektov stavieb pozemných, vodovodných a kanalizačných,

b) určí po dohode so zúčastnenými ministerstvami typy pozemných stavieb (na rôzne druhy a účely) a ich súčiastky a vyhlási ich za záväzné,

c) zavedie podľa potreby povinnú úpravu doterajších stavieb, ktorou sa zadovážia nové byty v podkroví.

(2) Vyhláškou vydanou podľa odseku 1 možno určiť odchýlky od ustanovení doterajších stavebných predpisov, pričom treba však dbať na požiadavky prevádzky, náležitej bezpečnosti nosných konštrukcií, odolnosti užitých stavebnín proti prírodným živlom a pri obytných stavbách tiež na základné podmienky zdravého bývania.

(3) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na stavby vojenské a stavby železničné súvisiace s prevádzkou železnice.

§ 16.
Normy.

Normy pre pozemné stavby a miestne plánovanie sa môžu vyhlásiť za záväzné podľa zákona zo dňa 15. apríla 1948 č. 84 Sb., o záväznosti hospodárskych a technických noriem, aj keď sa odchyľujú od doterajších stavebných predpisov.

Časť V.
Spoločné ustanovenia.

§ 17.
Osobitné predpisy pre jednotlivé úlohy.

(1) Ak je už predom zrejmé, že žiadosti o zadováženie stavenísk alebo žiadosti podľa stavebných predpisov nemožno vyhovieť, alebo ak vykazuje žiadosť podstatné nedostatky, má sa vrátiť s odôvodneným rozhodnutím do 8 dní odo dňa podania. Vady menej závažné treba odstrániť najrýchlejším a najjednoduchším spôsobom a pokračovať pritom v konaní. Ak je okresný národný výbor stavebným úradom prvej stolice, podávajú sa na ňom žiadosti a hlásenia podľa stavebných predpisov; predbežné konanie pri obci podľa § 6 vládneho nariadenia zo dňa 21. marca 1942, č. 109 Sb., o zmene stavebných poriadkov (1. stavebná novela), sa nevykonáva.

(2) Ústne konanie o žiadostiach, uvedených v ods. 1, treba pokiaľ možno spojovať a, s výnimkou uvedenou v § 9, ods. 4, poslednej vete, vždy skončiť najskoršie do 15 dní odo dňa, keď žiadosť došla na príslušný úrad, po prípade keď boly odstránené nedostatky, ktoré bránia ústnemu konaniu. Lehota môže byť prekročená najviac o 8 dní, keď bola medzitým podaná ďalšia žiadosť, týkajúca sa obdobnej veci v tej istej obci, a ak možno obe ústne konania časove spojiť; táto odchýlka neplatí pre obec, v ktorej je sídlo príslušného úradu.

(3) Ak je miestny národný výbor stavebným úradom prvej stolice, možno z jeho rozhodnutia podať odvolanie na miestny národný výbor ku krajskému národnému výboru.

(4) Odvolanie z rozhodnutia vydaného podľa stavebných predpisov nemá odkladný účinok.

(5) V konaní podľa stavebných predpisov a podľa tohto nariadenia je odvolacia lehota 8 dní.

(6) Do troch dní po doručení stavebného povolenia stavebníkovi je stavebný úrad povinný vytýčiť stavebnú čiaru a výškovú úroveň alebo vydať stavebníkovi na to potrebné pomôcky; inak môže stavebnú čiaru a výškovú úroveň dať vytýčiť stavebník osobou na to oprávnenou (§ 51 katastrálneho zákona).

§ 18.
Začatie stavby.

Začatím stavby sa rozumie vykopanie základov v primeranom rozsahu a začatie s ich murovaním, alebo ak netreba vykopávať základy, začatie s vlastnými stavebnými prácami (napr. s murovaním).

§ 19.
Predbežné užívanie nehnuteľností.

(1) Pre opatrenie upravovacích plánov (náčrtov) ako aj pre účely, pre ktoré možno vyvlastňovať podľa tohto nariadenia, môžu osoby, ktoré sa vykážu potvrdením príslušného národného výboru (§ 5 alebo § 9), vstúpiť na nehnuteľnosti určené národným výborom, vykonávať na nich potrebné meranie a umiestiť na nich meračské značky; pritom sú povinné dbať na to, aby škoda, pokiaľ sa jej pri tejto činnosti nemožno vyhnúť, bola čo najmenšia.

(2) Škodu, ktorá bola spôsobená prácami pre opatrenie upravovacieho plánu (náčrtu), hradí obec, v ostatných prípadoch ten, kto požiadal o vyvlastnenie.

(3) Ak nedôjde k dohode o náhrade škody, rozhodne o nej okresný národný výbor. Ak nie je niektorá strana spokojná s právoplatným rozhodnutím o náhrade, rozhodne na jej návrh, ktorý

treba podať do 30 dní odo dňa doručenia právoplatného rozhodnutia, v nespornom konaní súd, v obvode ktorého je nehnuteľnosť.

(4) Pokiaľ ide o náhradu škody, ktorá bola spôsobená úmyselne alebo hrubou nedbalosťou, platia všeobecné predpisy o náhrade škody.

(5) Podľa výsledku ústneho pojednávania pri vyvlastňovacom konaní môže okresný národný výbor na mieste rozhodnúť, či a ktoré prípravné práce (skladanie stavebnín, strojov a náradí, robenie výkopov pre stavbu, zbúranie stavby a pod.) smie žiadateľ vykonávať na vyvlastňovanom pozemku.

(6) Rozhodnutie podľa odseku 5 treba pojať do zápisnice o ústnom pojednávaní; ak nie je prítomná osoba, proti ktorej smeruje vyvlastnenie, alebo jej zástupca, treba ju o tom bez meškania upovedomiť do vlastných rúk. Z rozhodnutia sa možno odvolať len, keď ide o zbúranie stavby.

(7) Ak bolo proti rozhodnutiu okresného národného výboru podľa odsekov 3 a 6 podané odvolanie, predloží ho okresný národný výbor do troch dní po uplynutí odvolacej lehoty krajskému národnému výboru, ktorý rozhodne do 15 dní po dôjdení spisu.

§ 20.
Osobitné ustanovenie pre hlavné mesto Prahu a okolie.

(1) V obvode pôsobnosti plánovacej komisie pre hlavné mesto Prahu a okolie treba zadovážiť predom jej posudok pri určení alebo zmene stavebného obvodu alebo pri rozhodnutí o prípustnosti stavby mimo stavebného obvodu (§ 3), ako aj pri schválení upravovacieho náčrtu (§§ 4 a 5).

(2) Pôsobnosť krajského národného výboru podľa § 3 vykonáva na území hlavného mesta Prahy Ústredný národný výbor hlavného mesta Prahy, ktorý zasiela výmery o určení stavebného obvodu s kópiou podľa § 3, ods. 4 Ministerstvu techniky; ak zistí tento úrad, že stavebný obvod bol určený v rozpore so zásadami stanovenými v § 3, ods. 2 alebo 3, môže do 15 dní po dôjdení výmeru rozsah obvodu z úradnej moci obmedziť alebo jeho určenie vôbec zrušiť. Výmer o tom musí byť v uvedenej lehote doručený ústrednému národnému výboru.

(3) Pôsobnosť krajského národného výboru podľa § 4, ods. 1 a § 5, ods. 1 až 3 sa nevzťahuje na územie hlavného mesta Prahy; inak platia tieto ustanovenia aj pre hlavné mesto Prahu.

(4) Ak ide o územie hlavného mesta Prahy, rozhoduje a robí opatrenie podľa § 4, ods. 2 a § 5, ods. 4 Ministerstvo techniky.

(5) O odvolaní proti rozhodnutí Ústredného národného výboru hlavného mesta Prahy, pokiaľ je prípustné podľa tohto nariadenia, rozhoduje krajský národný výbor.

§ 21.
Trestné ustanovenie.

Kto robí stavebné práce na stavbách, nezaradených do vykonávacích plánov [§ 1, ods. 1, písm. a)], alebo kto sa dopustí konania alebo opomenutia, ktoré sa prieči predpisom, vydaným podľa tohto nariadenia, potresce sa, pokiaľ nejde o čin súdne trestný, okresným národným výborom pokutou do 100.000 Kčs alebo väzením (zatvorením) do 6 mesiacov alebo oboma týmito trestmi. Zároveň s pokutou sa vymeria pre prípad jej nevymožiteľnosti náhradný trest väzenia (zatvorenia) podľa miery zavinenia do 6 mesiacov. Ak sa uložia oba tresty, nesmie trest na slobode spolu s náhradným trestom za nevymožiteľnú pokutu robiť viac ako šesť mesiacov.

Časť VI.
Prechodné a záverečné ustanovenia.

§ 22.
Prechodné ustanovenia.

(1) Ak je stavba, pre ktorú bol vyvlastnený pozemok podľa zákona zo dňa 7. marca 1947, č. 42 Sb., o niektorých opatreniach v stavebníctve, súvisiacich s dvojročným hospodárskym plánom, v znení zákona zo dňa 19. júla 1948, č. 177 Sb., zaradená do vykonávacieho plánu pre rok 1949 podľa zákona o päťročnom pláne, možno začať s použitím vyvlastneného pozemku pre takú stavbu (§ 18) do 31. decembra 1949 a žiadosť o zrušenie vyvlastňovacieho výmeru podľa § 13, odseku 1 zák. č. 42/1947 Sb., v znení zákona č. 177/1948 Sb., možno podať do 31. marca 1950.

(2) Stavebné obvody, určené podľa § 3 zák. č. 42/1947 Sb., v znení zákona č. 177/1948 Sb., a upravovacie náčrty schválené podľa § 5, ods. 4 alebo § 20 písm. b) toho istého zákona platia aj pre účely podľa tohto nariadenia.

(3) Ustanovenia §§ 2 a 15 platia primerane aj pre vydávanie opatrení pre zaistenie prípravy vykonávania päťročného plánu v roku 1948 alebo pre vytvorenie predpokladov pre ustanovenie a vykonávanie hospodárskeho plánu, naväzujúceho na prvý päťročný plán.

(4) Kým nezačnú krajské národné výbory pôsobiť vo veciach, upravených týmto nariadením, vykonávajú ich pôsobnosť - ak nie je vyhláškami, vydanými na vykonanie tohto nariadenia, určené inak - v českých krajinách zemské národné výbory a na Slovensku pôsobnosť podľa § 3, ods. 1 a 2 a § 4, ods. 1 Povereníctvo techniky a pôsobnosť podľa § 4, ods. 2 a § 5, ods. 1 až 4 Štátny plánovací a štatistický úrad. O odvolaní podľa § 5, ods. 5 rozhodne Štátny plánovací a štatistický úrad za súčinnosti Povereníctva techniky.

(5) Vyhlášky ministra techniky, vydané podľa § 4, ods. 3 a § 15 zákona č. 42/1947 Sb., ako aj vyhlášky osídlovacieho úradu a Fondu národnej obnovy a Národného pozemkového fondu, vydané podľa § 7, ods. 4 toho istého zákona, platia tiež po 31. decembri 1948, pokiaľ nie sú v rozpore s týmto nariadením a pokiaľ nebudú zrušené alebo nahradené vyhláškami, vydanými podľa tohto nariadenia.

§ 23.
Záverečné ustanovenia.

(1) Za účinnosti tohto nariadenia nemožno postupovať podľa doterajších predpisov, pokiaľ sú s ním v rozpore; taktiež nemožno postupovať podľa nariadenia predsedu Najvyššieho úradu pre zásobovanie zo dňa 14. júla 1942 č. 127 Sl.z., o omedzení uskutočňovania stavieb, pre stavebné práce, ktoré sú súčiastkou úloh ustanovených päťročným plánom.

(2) Ustanovenie ods. 1 sa nevzťahujú na ustanovenia zákona zo dňa 18. februára 1878, č. 30 r.z., o vyvlastnení na vybudovanie a prevádzku železníc, v znení podľa § 195 zákona zo dňa 20. mája 1937, č. 86 Sb., o železniciach (železničný zákon), zákona zo dňa 22. júla 1919, č. 438 Sb., o štátnej podpore pri začatí sústavnej elektrizácie, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich, zákona zo dňa 4. júla 1934, č. 177 Sb., o plynárenských podnikoch, používajúcich výhody, zákona zo dňa 29. marca 1935, č. 63 Sb., o vyvlastnení na obranu štátu, vládnej vyhlášky zo dňa 22. mája 1936, č. 152 Sb., o vyvlastnení na letištia, zákona zo dňa 13. mája 1936, č. 131 Sb., o obrane štátu a zákona č. 86/1946 Sb., v znení zákona č. 115/1947 Sb.

(3) Na Slovensku platia pre konanie pred miestnymi národnými výbormi primerane predpisy o správnom konaní.

§ 24.
Účinnosť a vykonanie.

Ustanovenia §§ 2, 15 a § 22, ods. 3 tohto nariadenia nadobúdajú účinnosť dňom vyhlásenia, ostatné jeho ustanovenia dňom 1. januára 1949; vykoná ich minister techniky po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.